

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

Бана Милосављевића 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о стању у сектору осигурања Републике Српске
за период од 01.01.2015. до 31.12.2015. године

Број: УО-13/16

Датум: 15. јун 2016. године

Бања Лука, јун 2016. године

САДРЖАЈ

УВОДНА РИЈЕЧ	5
1. СТРУКТУРА СЕКТОРА	7
1.1. Друштва за осигурање	7
1.1.1. Структура власништва	8
1.1.2. Људски ресурси	8
1.2. Посредници у осигурању	9
1.3. Заштитни фонд Републике Српске	9
1.4. Овлашћени актуари	10
1.5. Омбудсман у осигурању	11
2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА	12
2.1. Показатељи развијености тржишта осигурања	12
2.2. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске	12
2.3. Тржишна структура и концентрација	13
2.4. Обрачуната премија по друштвима за осигурање	15
2.5. Структура портфеља	17
3. БИЛАНСНА СТРУКТУРА	20
3.1. Биланс стања	20
3.2. Биланс успјеха	24
3.3. Консолидовани финансијски извјештаји	28
4. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ	29
4.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала	29
4.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе	30
4.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве	30
4.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање	31
4.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање	33
4.3. Компаративни преглед кључних показатеља	35
4.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања	35
4.5. Технички резултат	38
4.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	39
4.7. Показатељи рентабилности	39
4.8. Остали показатељи пословања	40

Табеле

Табела 1: Друштва за осигурање	7
Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање са стањем на дан 31.12.2015. године	8
Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање	8
Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду	10
Табела 5: Премија и макроекономски показатељи	12

Табела 6: Премија осигурања остварена на тржишту Републике Српске у периоду 2013–2015. године.....	13
Табела 7: Учешће друштава за осигурање и филијала из ФБиХ на тржишту РС	13
Табела 8: Учешће друштава из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој.....	14
премији на тржишту Републике Српске према реег групама	14
Табела 9: Обрачуната премија по друштвима за осигурање у периоду 2013–2015. година.....	15
Табела 10: Обрачуната премија по филијалама друштава за осигурање из ФБиХ у периоду 2013–2015. година.....	16
Табела 11: Обрачуната премија према врстама осигурања	17
Табела 12: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији	19
Табела 13: Актива – укупно за сва друштва за осигурање	20
Табела 14: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање.....	22
Табела 15: Биланс успјеха – укупно за сва друштва за осигурање	24
Табела 16: Испуњавање захтјева адекватности капитала	29
Табела 17: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања	36
Табела 18: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања.....	37
Табела 19: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила	37
Табела 20: Технички резултат друштава за осигурање	38
Табела 21: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	39
Табела 22: Показатељи рентабилности.....	39
Табела 23: Остали показатељи пословања	40

Графикони

Графикон 1: Укупна премија по друштвима за осигурање (неживотна и животна осигурања).....	16
Графикон 2: Остварена премија/кумулятивна стопа раста по годинама.....	18
Графикон 3: Структура премије	18
Графикон 4: Остварена премија	18
Графикон 5: Структура активе друштава за осигурање.....	21
Графикон 6: Структура пасиве друштава за осигурање.....	23
Графикон 7: Капиал друштава за осигурање	24
Графикон 8: Техничке резерве свих друштава за осигурање	30
Графикон 9: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање	31
Графикон 10: Преглед обрачунатих техничких резерви неж. осигурања по друштвима.....	32
Графикон 11: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.....	32
Графикон 12: Техничке резерве животног осигурања	33
Графикон 13: Преглед обрачунатих техничких резерви животног осигурања по друштвима	34

Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања.....	34
Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије	35
Графикон 16: Исплаћене обавезе из осигурања (животна и неживотна осигурања)	36

УВОДНА РИЈЕЧ

Извјештај о стању у сектору осигурања Републике Српске за 2015. годину, припремљен је у складу са чланом 9. Закона о друштвима за осигурање, а на основу анализа годишњих финансијских извјештаја, актуарских извјештаја, извјештаја независних ревизора о финансијским извјештајима као и других извјештаја, које друштва за осигурање у складу са прописима, достављају Агенцији за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција).

Укупно обрачуната премија на тржишту Републике Српске достигла је ниво од 182,7 милиона КМ и већа је за 6,8% у односу на претходну годину. Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској остварила су премију од 171,3 милиона КМ, уз годишњи пораст од 10,0%. Настављен је динамичан раст животног осигурања. Учешће ове врсте осигурања износи 16,7% у укупној премији оствареној на тржишту Републике Српске, односно 10,7% у укупно обрачунатој премији друштава са сједиштем у Републици Српској. Посматрајући показатеље концентрације тржишта, може се закључити да је на тржишту осигурања Републике Српске присутна прилично јака конкуренција.

Нето резултат периода, на нивоу сектора, је добитак у износу од 15,9 милиона КМ. Десет друштава за осигурање је остварило нето добитак текуће године у износу од 21,3 милиона КМ, док су два друштва остварила нето губитак текуће године у износу од 5,4 милиона КМ. Када се укључе добици и губици директно у капиталу укупан нето резултат у обрачунском периоду на нивоу сектора је добитак од 16,1 милиона КМ. Пословни добитак на нивоу сектора износи 14,6 милиона КМ, а добитак из редовне активности (када се укључе финансијски приходи и расходи) износи 23,4 милиона КМ. Укупан технички резултат је позитиван. Ови подаци потврђују да је сектор у потпуности санирао губитке из 2014. године, при чему је стопа поврата на активу (ROA) износила 4,3% и стопа поврата на капитал (ROE) износила 14,3%.

Укупни капитал, у билансу стања, је повећан за 23,1% и на дан 31.12.2015. године и износио је 122,2 милиона КМ. Базични капитал, посматрано укупно за животна и неживотна осигурања, у 2015. години износио је 82,2 милиона КМ, а повећан је за 4,6 милиона КМ номинално или за 5,9% у односу на 2014. годину. Базични капитал на нивоу сектора већи је од гарантног фонда за 44,2%. Базични капитал за неживотна осигурања већи је од гарантног фонда прописаног законом за 40,1%, а код животних осигурања за 61,3%. Расположиви капитал, како укупно, тако и посебно за животно и неживотно осигурање, већи је од гарантног фонда прописаног законом. Евидентна је позитивна промјена у односу на претходну годину, када је расположиви капитал код неживотног осигурања био мањи од гарантног фонда.

Билансна сума повећана је за 4,5%. Укупно обрачунате техничке резерве су мање за 2,1% у односу на претходну годину, али су веће од обрачунате премије за 25,9%. У извјештајној години повећан је степен покрића техничких резерви прописаним облицима средстава.

Укупно исплаћени одштетни захтјеви и накнаде у неживотним осигурањима друштава за сједиштем у Републици Српској повећани су за 7,6% у односу на претходну годину и износе 74,3 милиона КМ, с тим да су укупно исплаћени одштетни захтјеви у 2014. и 2015. години били значајно виши од уобичајених у претходном периоду, због високих износа исплаћених

штета по основу уговора о осигурању који су покривали ризик катастрофалних поплава из маја 2014. године. Накнаде по основу уговора о животном осигурању повећане су за 47,6% у односу на претходну годину и достигле су ниво 6,3 милиона КМ, а што је у складу са старосном структуром портфеља.

Директор Агенције,
Славен Дујаковић

Бања Лука, јун 2016. године

1. СТРУКТУРА СЕКТОРА

1.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске у 2015. години пословало је 12 друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској¹, која су према дјелатности осигурања, сједишту и стању већинског власништва на дан 31.12.2015. године, представљена у наредној табели.

Табела 1: Друштва за осигурање

Р.Б.	Н а з и в д р у ш т в а	С ј е д и ш т е	Већинско власништво
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊЕ			
1.	Бобар ² осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање А.Д.	Милићи	домаће
4.	Крајина осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
5.	Микрофин осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
6.	Нешковић осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
7.	Осигурање Аура А.Д.	Бања Лука	домаће
8.	Осигурање Гарант Д.Д.	Брчко	домаће
9.	Триглав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
ЖИВОТНА И НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА (КОМПОЗИТНА ДРУШТВА)			
10.	Grawe osiguranje А.Д.	Бања Лука	страно
11.	Дунав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
12.	Wiener osiguranje А.Д.	Бања Лука	страно

Извор: Централни регистар ХОВ

Од 12 друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској, 9 је обављало дјелатност неживотног осигурања, а 3 друштва за осигурање су обављала дјелатност неживотног и животног осигурања.³

У 2015. години на тржишту осигурања Републике Српске пословало је и 11 филијала друштава за осигурање из ФБиХ, док је 7 друштава за осигурање из РС пословало путем филијале у ФБиХ.

¹ Агенција је крајем 2015. године издала дозволу за рад једном друштву за осигурање са сједиштем у Републици Српској, а које је почело са обављањем дјелатности осигурања у јануару 2016. године, након завршетка поступка уписа друштва у регистар надлежног суда и уписа у регистар код Агенције. Из тог разлога ово друштво за осигурање није укључено у укупан број друштава за осигурање приказаних у Табели 1. и није предмет овог извјештаја.

² У току 2016. године, у периоду припреме овог извјештаја, „Бобар осигурање“ а.д. Бијељина је промијенило назив у „Атос осигурање“ а.д. Бијељина.

1.1.1. Структура власништва

Према структури власништва, са стањем на дан 31.12.2015. године, 7 друштава за осигурање је било у већинском домаћем власништву, док је 5 друштава за осигурање била у већинском страном власништву.

Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање са стањем на дан 31.12.2015. године

Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу	Учешће у укупној активи	Учешће у бруто фактурисаној премији
Већинско домаће власништво	7	52,4%	40,2%	50,1%
Већинско страном власништво	5	47,6%	59,8%	49,9%
УКУПНО	12	100%	100%	100%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање и Централни регистар ХОВ

Удио страног капитала у укупном капиталу свих друштава за осигурање је износио 47,6%. На друштва за осигурање са већинским страним капиталом односи се 59,8% укупне активе и 49,9% бруто фактурисане премије.

Према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности - књизи акционара, у току 2015. године, државни капитал је евидентиран у Осигурању Аура а.д. Бања Лука у проценту од 38% (приоритетне акције), док је у Крајина осигурању а.д. Бања Лука дошло до смањења учешћа државног капитала у власништву са 70,4% на 34,9%. Промјена власничке структуре у Крајина осигурању а.д. Бања Лука, резултат је повећања капитала путем емисије редовних акција кроз јавну понуду у износу од 6.899.999 КМ, када су два страна лица стекла власничке удјеле од 25,2% и 25,3%.

1.1.2. Људски ресурси

На дан 31.12.2015. године у сектору осигурања било је запослено укупно 1.658 радника, од којих у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској 1.430 радника, у филијалама друштава за осигурање из ФБиХ 222 радника и у Заштитном фонду Републике Српске 6 радника. У сектору осигурања раде и посредници у осигурању.

Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за период од 2013–2015. године, представљени су у наредној табели.

Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање

КВАЛИФИКАЦИЈА	Стање на дан 31.12.2013.		Стање на дан 31.12.2014.		Стање на дан 31.12.2015.		ИНДЕКС 2015/14
	број	%	број	%	број	%	
НК	8	0,7	4	0,3	8	0,6	200,0
ПК	15	1,3			1	0,1	
НС	1	0,1	1	0,1			
КВ	45	3,8	65	5,3	85	5,9	130,8
ССС	631	53,8	647	52,4	752	52,6	116,2
ВКВ	5	0,4	5	0,4	6	0,4	120,0
ВШС	90	7,7	86	7,0	90	6,3	104,7

КВАЛИФИКАЦИЈА	Стање на дан 31.12.2013.		Стање на дан 31.12.2014.		Стање на дан 31.12.2015.		ИНДЕКС 2015/14
	број	%	број	%	број	%	
ВСС	357	30,5	402	32,6	461	32,2	114,7
МР	18	1,5	21	1,7	25	1,7	119,0
ДР	2	0,2	3	0,2	2	0,1	66,7
УКУПНО	1.172	100,0	1.234	100,0	1.430	100,0	115,9

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској, у посматраном периоду забиљежен је раст броја запослених од 15,9%.

1.2. Посредници у осигурању

Закључно са 31.12.2015. године у Регистар посредника у осигурању код Агенције уписано је:

- 154 заступника у осигурању – физичка лица, од чега их је 30 регистровало предузетничке радње,
- 10 друштава за заступање у осигурању (укључујући и Поште Српске) и 4 филијале друштава за заступање из ФБиХ,
- 117 брокера у осигурању – физичких лица,
- 7 брокерских друштва из Републике Српске (3 банке и 4 брокерска друштва) и 1 филијала брокерског друштва из ФБиХ.

На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је извод из регистра посредника у осигурању.

У 2015. години, Агенција је организовала едукацију и одржала испитни рок за полагање стручног испита за провјеру стручног знања, потребног за добијање овлашћења за обављање послова посредовања у осигурању. Стручни испит је положио 61 кандидат.

1.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске (у даљем тексту: Заштитни фонд) основан је Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности – Пречишћен текст („Службени гласник Републике Српске“, број: 102/09) као посебно правно лице. Надлежност Заштитног фонда прописана је Законом о обавезним осигурањима у саобраћају („Службени гласник Републике Српске“, број: 82/15). Заштитни фонд дужан је да извршава обавезу накнаде штете трећем оштећеном лицу настале на територији Републике Српске ако их проузрокује непознато возило или возило чији власник није закључио уговор о осигурању од аутоодговорности. Поред тога, Заштитни фонд је дужан да извршава обавезу исплате накнаде оштећеним лицима у случају да није закључен уговор о обавезном осигурању путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, те штета из основа аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу које нису могле бити надокнађене из стечајне или ликвидационе масе друштва за осигурање.

Сва друштва за осигурање која у Републици Српској обављају послове осигурања од аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, осим путника у ваздушном саобраћају, обавезно су чланови Заштитног фонда и имају обавезу уплате доприноса Заштитном фонду, сразмјерно оствареној премији осигурања од аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја у Републици Српској.

Укупно остварени приходи Заштитног фонда у 2015. години су износили 3.038.333 КМ и већи су за 29,5%, у поређењу са претходном годином, првенствено због пораста прихода од смањења обавеза и укидања резервисања. Укупни расходи износили су 3.029.499 КМ и већи су за 15,6% у односу на претходну годину, углавном због извршених исправки вриједности и отписа потраживања по основу регреса. Заштитни фонд је у 2015. години остварио вишак прихода над расходима у износу од 8.834 КМ.

У наредној табели дат је преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева за период 2013 – 2015. година, а који се односе на штете на лицима или имовини у саобраћајним незгодама, из надлежности Заштитног фонда.

Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду

Одштетни захтјеви	31.12.2013.	31.12.2014.	31.12.2015.	Индекс 2015/2014
1. Пријављени у текућем периоду и реактивирани	415	429	506	117,9
2. Пренесени из претходног периода	165	166	136	81,9
3. Укупан број захтјева (1+2)	580	595	642	107,9
4. Одбијени захтјеви	54	70	85	121,4
5. Обрађени захтјеви без одбијених	360	389	391	100,5
6. Број исплаћених захтјева	360	389	391	100,5
7. Износ исплаћених захтјева КМ	1.258.153	1.487.468	1.171.594	78,8

Извор: Извјештај Заштитног фонда

У односу на претходну годину, укупан број одштетних захтјева је повећан за 7,9%, као и број одбијених одштетних захтјева за 21,4%. Сви обрађени одштетни захтјеви су исплаћени. Износ исплаћених одштетних захтјева је мањи у 2015. години за 21,2%, у односу на претходну годину. Просјечна вриједност исплаћеног одштетног захтјева у 2015. години износила је 2.996 КМ и мања је у односу на 2014. годину за 21,6%.

1.4.Овлашћени актуари

У складу са међународним стандардима за функционисање сектора осигурања од посебне важности је обезбјеђење адекватног броја професионално оспособљених актуара. На дан 31.12.2015. године у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 32 лица. На интернет страници Агенције доступан је извод из Регистра овлашћених актуара.

1.5. Омбудсман у осигурању

Агенција се заштитом потрошача бавила непосредно и преко Омбудсмана у осигурању. У извјештајном периоду Канцеларија Омбудсмана запримила је 118 предмета, углавном приговоре и притужбе осигураника, корисника накнада из осигурања, односно трећих оштећених лица, при чему су, као и у претходном периоду, доминирали приговори на поступке у исплати накнаде штете из основа осигурања аутоодговорности. Детаљнији подаци о резултатима постигнутим у овом сегменту дати су у Извјештају о раду Агенције за 2015. годину.

2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА

2.1. Показатељи развијености тржишта осигурања

У наредној табели је дат компаративни преглед основних релативних показатеља, везаних за премију, којима се мјери степен развијености тржишта осигурања.

Табела 5: Премија и макроекономски показатељи

Земља		Премија/број становника			Премија/БДП (%)			(y USD) ⁴ Животно/Укупна премија (%)		
		2012.	2013.	2014.	2012.	2013.	2014.	2012.	2013.	2014.
БиХ	РС	70,4	75,7	81,4 ⁵	1,8	1,8	2,1	11,8	14,6	15,8 ⁶
	ФБиХ	83,7	91,6	96,2	2,2	2,3	2,3	20,4	22,4	24,4
Аустрија		2.464,5	2.604,0	2.680,6	5,3	5,3	5,2	40,0	39,0	39,4
Бугарска		140,4	156,0	163,7	2,0	2,1	2,1	14,7	16,2	17,0
Грчка		519,7	476,0	478,0	2,4	2,2	2,2	42,2	40,7	45,2
Мађарска		333,1	354,0	352,5	2,4	2,6	2,5	53,8	55,3	55,9
Румунија		107,4	124,0	119,0	1,4	1,4	1,2	20,8	22,0	19,3
Словенија		1.225,2	1.309,0	1.245,9	5,5	5,6	5,0	27,2	29,8	27,6
Србија		95,5	104,0	111,1	1,8	1,8	1,9	18,1	19,0	21,5
Турска		145,9	166,0	152,7	1,4	1,5	1,5	16,0	14,1	12,8
Хрватска		351,1	372,0	351,5	2,7	2,7	2,6	27,2	28,0	30,9
Чешка		747,2	760,0	721,4	3,7	3,8	3,5	46,9	45,7	45,1

Извор: Статистика тржишта осигурања у БиХ, Републички завод за статистику РС, Федерални завод за статистику, SwissRe

Компарација тржишта осигурања у Републици Српској са другим развијеним, али и тржиштима у развоју, показује да овај сектор заостаје по посматраним показатељима. Учешће премије у БДП слично је као и у другим транзицијским земљама, али је ниже у односу на развијена тржишта. Премија по становнику и учешће животног осигурања у укупној премији биљеже стални раст, али су и даље нижи у односу на земље у окружењу, које имају сличан ниво економске развијености.

2.2. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске

У наредној табели даје се преглед укупно обрачунате бруто премије на тржишту Републике Српске.⁷

⁴ У вријеме израде овог извјештаја није била доступна компаративна статистика за 2015. годину.

⁵ Приликом обрачуна просјечне премије по глави становника у Републици Српској, узето је у обзир: Укупна премија друштва из Републике Српске - Премија филијала друштва из Републике Српске у ФБиХ + Премија филијала друштва из ФБиХ у Републици Српској (ради се о подацима из Табеле 6. Ред бр.3)

⁶ Приликом обрачуна учешћа премије животног осигурања у укупној премији узета је у обзир и премија за животно осигурање филијала друштва из ФБиХ (ради се о подацима из Табеле 6. Ред бр. 1.2. и 2.2)

⁷ Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања РС је обрачуната на начин да је укупна премија која су остварила друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, умањена за премију коју су та друштва остварила у Федерацији БиХ и увећана за премију коју су друштва за осигурање са сједиштем у Федерацији БиХ остварила у Републици Српској.

Табела 6: Премија осигурања остварена на тржишту Републике Српске у периоду 2013–2015. године

(у КМ)

Р.Б.	Субјекти на тржишту РС	Обрачуната премија на тржишту Републике Српске						Индекс 2015/2014
		I-XII 2013.		I-XII 2014.		I-XII 2015.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
1.	ДРУШТВА ИЗ РС	126.355.102	79,5	135.141.740	79,0	142.533.340	78,0	105,5
1.1.	Неживотна осигурања	113.484.913	71,4	120.270.533	70,3	124.977.306	68,4	103,9
1.2.	Животна осигурања	12.870.189	8,1	14.871.207	8,7	17.556.034	9,6	118,1
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБиХ	32.643.740	20,5	35.981.553	21,0	40.221.388	22,0	111,8
2.1.	Неживотна осигурања	22.278.002	14,0	23.830.918	13,9	27.231.416	14,9	114,3
2.2.	Животна осигурања	10.365.738	6,5	12.150.635	7,1	12.989.971	7,1	106,9
3.	УКУПНО	158.998.841	100,0	171.123.293	100,0	182.754.728	100,0	106,8

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске у периоду 01.01. до 31.12.2015. године износила је 182.754.728 КМ и већа је односу на исти период претходне године за 11.631.435 КМ или 6,8%. Неживотно осигурање је у просјеку порасло за 5,6%, док је животно осигурање порасло за 13,0%.

2.3. Тржишна структура и концентрација⁸

У наредној табели приказано је учешће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала друштава за осигурање из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске за 2014. и 2015. годину.

Табела 7: Учешће друштава за осигурање и филијала из ФБиХ на тржишту РС

Р.Б.	Учешће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске		
	Друштво за осигурање из Републике Српске / Филијале друштава из ФБиХ	2014.	2015.
1.	Бобар осигурање А.Д.	8,6%	5,0%
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	5,8%	5,8%
3.	Grawe осигурање А.Д.	7,6%	8,4%
4.	Дрина осигурање А.Д.	9,1%	10,4%
5.	Wiener осигурање А.Д.	10,4%	9,5%
6.	Дунав осигурање А.Д.	9,0%	9,1%
7.	Крајина осигурање А.Д.	5,7%	5,5%
8.	Микрофин осигурање А.Д.	3,3%	3,4%

⁸ Истиче се да је, у односу на извјештаје о стању у сектору осигурања из претходних година, извршена промјена методологије утврђивања статистичке основице за обрачун концентрације на тржишту осигурања Републике Српске, на начин да је у овом извјештају у обрачун укључена укупна премија на тржишту Републике Српске, коју су обрачунала друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској и филијале друштава за осигурање из ФБиХ.

Р.Б.	Учешће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске		
	Друштво за осигурање из Републике Српске / Филијале друштава из ФБиХ	2014.	2015.
9.	Нешковић осигурање А.Д.	8,2%	8,5%
10.	Осигурање Аура А.Д.	3,9%	4,1%
11.	Триглав осигурање А.Д.	5,4%	5,4%
12.	Осигурање Гарант А.Д.	2,0%	3,2%
13.	Аса осигурање Д.Д.	0,0%	1,3%
14.	Bosna-Sunce osiguranje D.D.	1,0%	1,1%
15.	Camelija osiguranje D.D.	0,3%	0,3%
16.	Croatia osiguranje D.D.	0,4%	0,7%
17.	Euroherc osiguranje D.D.	3,3%	4,0%
18.	SARAJEVO osiguranje D.D.	3,2%	1,8%
19.	Merkur BH osiguranje D.D.	4,8%	4,2%
20.	Осигурање "VGT" D.D.	0,4%	0,4%
21.	UNIQA osiguranje D.D..	4,9%	5,4%
22.	Зовко осигурање Д.Д.	2,7%	2,7%
23.	Триглав осигурање Д.Д.	0,0%	0,1%
	УКУПНО	100,0%	100,0%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У сљедећем прегледу дат је степен концентрације тржишта осигурања у Републици Српској по реег групама, из којег се види да је број друштава за осигурање по реег групама остао исти у односу на претходну годину.

Табела 8: Учешће друштава из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске према реег групама

Учешће	Учешће друштава из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске према реег групама					
	2013.		2014.		2015.	
	Укупно учешће	Број друштава за осигурање и филијала ФБиХ	Укупно учешће	Број друштава за осигурање и филијала ФБиХ	Укупно учешће	Број друштава за осигурање и филијала ФБиХ
до 5%	27,3%	11	30,2%	14	32,2%	14
5-10%	51,0%	7	59,3%	8	57,5%	8
10-15%	21,7%	2	10,4%	1	10,4%	1
преко 15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Herfindahl Hirschman–ов индекс представља, такође, мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Овај индекс узима у обзир релативну величину и расподелу друштава на тржишту, те уколико је тржиште монополистичко, постоји и већа тржишна концентрација, и наравно мања конкуренција. Индекс се повећава уколико се смањује број друштава учесника на тржишту, а у исто вријеме разлика у величини међу њима је све већа. Уколико би постојало само једно друштво које се бави осигурањем, индекс би износио 10.000 (учешће на

тржишту 100%, односно индекс је $100 \cdot 100 = 10.000$). У супротном случају, уколико би било много друштава са сразмјерно ниским учешћем, око 0%, индекс би био близу 0, што би указивало да на тржишту постоји савршена конкуренција. Ако је Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 сматра се да на тржишту постоји умјерена концентрација. С обзиром да Herfindahl Hirschman-ов индекс у 2015. години износи 654 поена, што је у односу на 2014. годину мање за 19 поена, може се закључити да је на тржишту осигурања Републике Српске присутна прилично јака конкуренција.

2.4.Обрачуната премија по друштвима за осигурање

Укупно обрачуната премија у периоду 01.01. до 31.12.2015. године, коју су остварила друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, укључујући и премију коју су ова друштва за осигурање остварила на тржишту осигурања ФБиХ, износила је 171.323.509 КМ (од чега 28.790.169 КМ у ФБиХ, а 142.533.340 КМ у Републици Српској). У односу на исти период претходне године, обрачуната премија је већа за 15.570.661 КМ или 10,0%.

У наставку се даје преглед обрачунате премије по друштвима за осигурање.

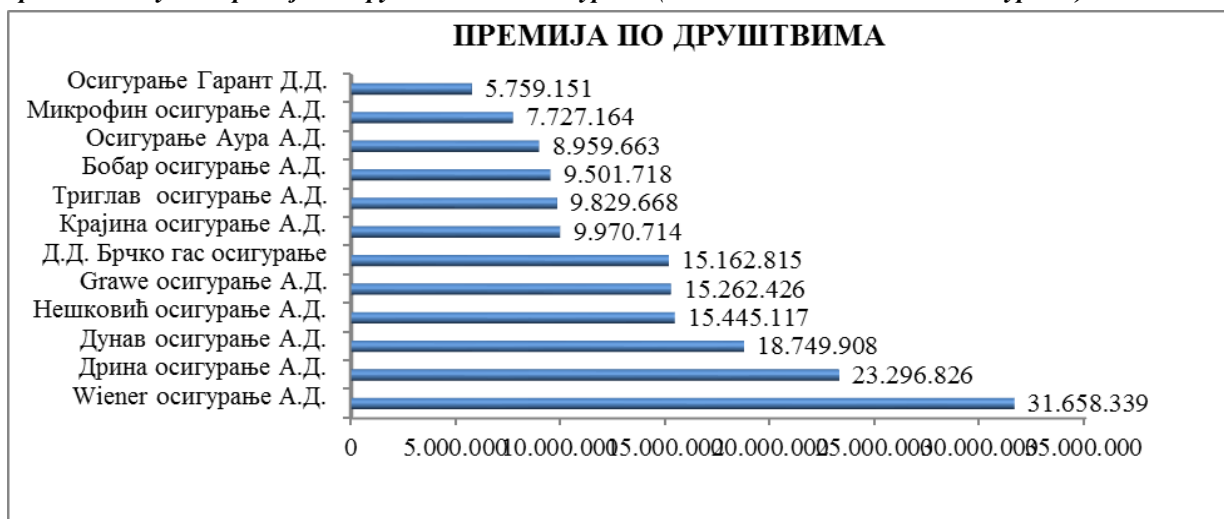
Табела 9: Обрачуната премија по друштвима за осигурање у периоду 2013–2015. година

(у КМ)

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА У РС	Обрачуната премија						Индекс 2015/ 2014
		I-XII 2013.		I-XII 2014.		I-XII 2015.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Бобар осигурање А.Д.	15.192.779	10,8%	15.356.845	9,9%	9.501.718	5,5%	61,9
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	14.049.277	10,0%	14.004.946	9,0%	15.162.815	8,9%	108,3
3.	Grawe осигурање А.Д.	13.860	0,0%	13.033	0,0%	23.932	0,0%	183,6
4.	Дрина осигурање А.Д.	16.908.248	12,1%	19.076.537	12,2%	23.296.826	13,6%	122,1
5.	Дунав осигурање А.Д.	17.249.309	12,3%	15.999.612	10,3%	18.013.284	10,5%	112,6
6.	Wiener осигурање А.Д.	22.252.878	15,9%	25.662.912	16,5%	29.337.981	17,1%	114,3
7.	Крајина осигурање А.Д.	9.127.272	6,5%	9.710.231	6,2%	9.970.714	5,8%	102,7
8.	Микрофин осигурање А.Д.	5.013.215	3,6%	6.514.275	4,2%	7.727.164	4,5%	118,6
9.	Нешковић осигурање А.Д.	13.259.366	9,5%	14.017.231	9,0%	15.445.117	9,0%	110,2
10.	Осигурање Аура А.Д.	5.944.065	4,2%	7.544.864	4,8%	8.959.663	5,2%	118,8
11.	Осигурање Гарант Д.Д.			3.346.557	2,1%	5.759.151	3,4%	172,1
12.	Триглав осигурање А.Д.	8.118.340	5,8%	9.300.477	6,0%	9.829.668	5,7%	105,7
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА		127.128.608	90,7%	140.547.520	90,2%	153.028.033	89,3%	108,9
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Grawe осигурање А.Д.	11.444.276	8,2%	13.006.048	8,4%	15.238.494	8,9%	117,2
2.	Дунав осигурање А.Д.	626.419	0,4%	700.797	0,4%	736.624	0,4%	105,1
3.	Wiener осигурање А.Д.	1.000.313	0,7%	1.498.483	0,4%	2.320.358	1,4%	154,8
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА		13.071.008	9,3%	15.205.328	9,8%	18.295.476	10,7%	120,3
УКУПНА ПРЕМИЈА		140.199.616	100,0%	155.752.848	100,0%	171.323.509	100,0%	110,0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 1: Укупна премија по друштвима за осигурање (неживотна и животна осигурања)

Извор: Извештаји друштава за осигурање

У 2015. години, у односу на претходну годину, код неживотних осигурања само једно друштво за осигурање остварило је мању премију, док су код животних осигурања сва три друштва за осигурање остварила пораст премије.

У премији оствареној на тржишту осигурања Републике Српске учествују и филијале друштава за осигурање из ФБиХ, и то у износу од 40.221.388 КМ, што представља 22,0% у односу на укупну премију.

У наредној табели се даје преглед премије филијала друштава из ФБиХ на тржишту осигурања у Републици Српској у периоду 2013 – 2015. године.

Табела 10: Обрачуната премија по филијалама друштава за осигурање из ФБиХ у периоду 2013–2015. година (у КМ)

Р.Б.	Филијале друштава за осигурање из ФБиХ које послују у РС	Обрачуната премија						Индекс
		I-XII 2013.		I-XII 2014.		I-XII 2015.		2015/2014
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Аса осигурање д.д.			16.201	0,0%	2.385.776	5,9%	- ⁹
2.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1.503.633	4,6%	1.670.142	4,6%	1.876.177	4,7%	112,3
3.	Camelija osiguranje d.d.	370.997	1,1%	546.587	1,5%	612.088	1,5%	112,0
4.	Croatia osiguranje d.d.	568.263	1,7%	653.364	1,8%	1.159.739	2,9%	177,5
5.	Euroherc osiguranje d.d.	4.777.572	14,6%	5.585.874	15,5%	7.247.652	18,0%	129,7
6.	SARAJEVO osiguranje	5.036.575	15,4%	5.537.645	15,4%	3.309.403	8,2%	59,8
7.	Merkur BH osiguranje	172.491	0,5%	198.001	0,6%	217.909	0,5%	110,1
8.	Осигурање "VGT" д.д.	801.911	2,5%	649.472	1,8%	648.646	1,6%	99,9
9.	UNIQA osiguranje д.д.	4.714.676	14,4%	4.401.618	12,2%	4.758.278	11,8%	108,1
10.	Зовко осигурање д.д.	4.331.885	13,3%	4.572.014	12,7%	5.015.747	12,5%	109,7
УКУПНО НЕЖИВОТНА ФБиХ		22.278.002	68,2%	23.830.918	66,2%	27.231.416	67,7%	114,3
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБиХ								
1.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.					80.029	0,2%	

⁹ Због изузетно ниске основице (обрачуната премија у 2014. години), обрачунати индекс раста премије 2014/2015 износи 14.726,4 и не представља релевантан показатељ

Р.Б.	Филијале друштва за осигурање из ФБиХ које послују у РС	Обрачуната премија						Индекс 2015/2014
		I-XII 2013.		I-XII 2014.		I-XII 2015.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
2.	Croatia osiguranje d.d.	73.398	0,2%	75.611	0,2%	85.885	0,2%	113,6
3.	Merkur ВН osiguranje д.д.	7.199.008	22,1%	8.020.263	22,3%	7.483.182	18,6%	93,3
4.	UNIQA osiguranje д.д.	3.093.331	9,5%	4.040.648	11,2%	5.138.811	12,8%	127,2
5.	Триглав осигурање д.д.			14.114	0,0%	202.064	0,5%	- ¹⁰
УКУПНО ЖИВОТНА ФБиХ		10.365.738	31,8%	12.150.635	33,8%	12.989.971	32,3%	106,9
УКУПНА ПРЕМИЈА ФБиХ		32.643.740	100,0%	35.981.553	100,0%	40.221.388	100,0%	111,8

Извор: Извјештаји филијала друштва за осигурање

У наставку овог извјештаја користиће се искључиво подаци и показатељи о друштвима за осигурање из Републике Српске, који укључују податке за Републику Српску и ФБиХ.

2.5. Структура портфела

У сљедећој табели је представљена структура обрачунате премије друштва за осигурање према врстама осигурања у периоду 2013–2015. година, с тим да се категорија „остало“ односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

Табела 11: Обрачуната премија према врстама осигурања

(у КМ)

Врста осигурања	I-XII 2013.		I-XII 2014.		I-XII 2015.		Индекс 2015/2014
	Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
Осигурање незгоде	8.904.151	6,4%	9.797.621	6,3%	11.199.875	6,5%	114,3
Осигурање возила која се крећу по копно осим шинских	9.531.550	6,8%	10.090.636	6,5%	9.821.394	5,7%	97,3
Осигурање имовине од пожара и природних сила	6.187.734	4,4%	7.206.001	4,6%	6.507.093	3,8%	90,3
Осигурање осталих штета на имовини	7.112.393	5,1%	10.300.674	6,6%	12.776.740	7,5%	124,0
Осигурање од одговорности за м/в	92.454.100	65,9%	99.632.267	64,0%	109.042.261	63,6%	109,4
Остало	2.938.680	2,1%	3.520.322	2,3%	3.680.671	2,1%	104,6
Укупно неживотна осигурања	127.128.608	90,7%	140.547.520	90,2%	153.028.033	89,3%	108,9
Животно осигурање	13.071.008	9,3%	15.205.327	9,8%	18.295.476	10,7%	120,3
УКУПНО	140.199.616	100,0%	155.752.848	100,0%	171.323.509	100,0%	110,0

Извор: Извјештаји друштва за осигурање

Од укупно обрачунате премије у 2015. години, на неживотно осигурање односило се 153.028.033 КМ или 89,3%, док је обрачуната премија животног осигурања износила 18.295.476 КМ или 10,7%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања је порасла за 8,9%, док је премија животног осигурања порасла за 20,3% чиме се наставља континуирани раст премије у овој врсти осигурања. Премија осигурања од одговорности за моторна возила и даље доминантна врста осигурања.

¹⁰ Због изузетно ниске основице (обрачуната премија у 2014. години), обрачунати индекс раста премије 2014/2015 износи 1.431,7 и не представља релевантан показатељ

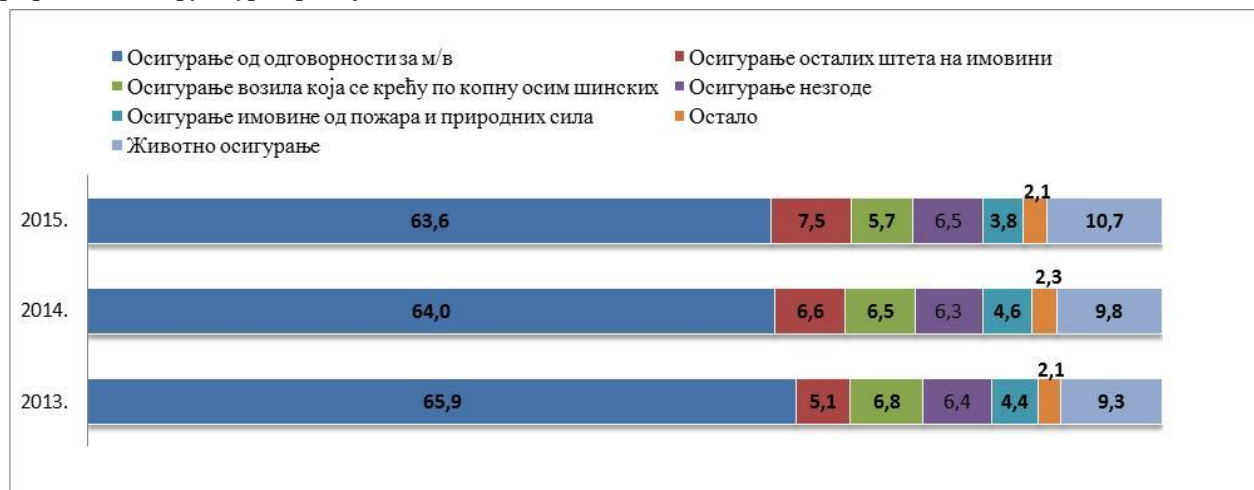
У наставку се даје низ графичких илустрација структуре бруто премије.

Графикон 2: Остварена премија/кумулативна стопа раста по годинама

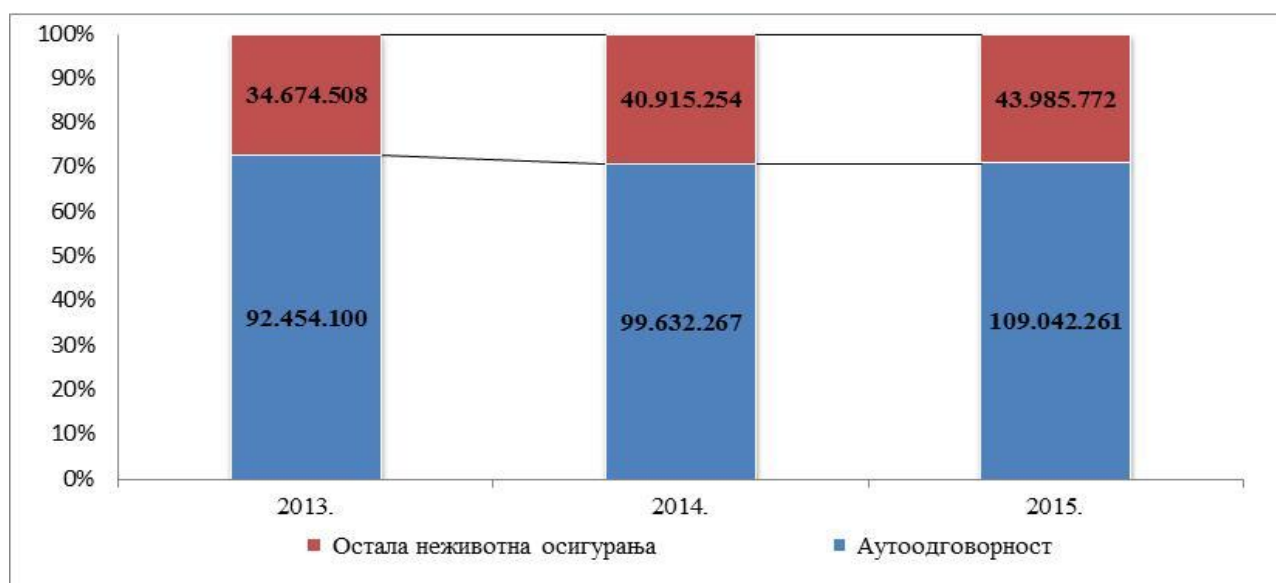
Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 3: Структура премије

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 4: Остварена премија

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У наредној табели дати су подаци о учешћу обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији за претходне три године.

Табела 12: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији

Врста осигурања	2013.	Удио	2014.	Удио	2015.	Удио	Индекс 2015/14
Обавезно	101.366.877	72,3%	109.440.514	70,3%	120.247.933	70,2%	109,9
Необавезно	38.832.738	27,7%	46.312.333	29,7%	51.075.576	29,8%	110,3
УКУПНО	140.199.615	100,0%	155.752.848	100,0%	171.323.509	100,0%	110,0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У посматраном периоду, у структури премије, није дошло је до значајнијих промјена у учешћу обавезних и необавезних осигурања у укупно обрачунатој премији.

3. БИЛАНСНА СТРУКТУРА

На основу достављених ревидираних финансијских извјештаја друштва за осигурање за 2015. годину, у наставку се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција за 2014. и 2015. годину. Подаци исказани у овом извјештају, који се односе на 2014. годину, разликују се од података за исту годину у Извјештају о стању сектора осигурања за период 01.01–31.12.2014. године, због извршених ретроспективних корекција финансијских извјештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке.

3.1. Биланс стања

У сљедећој табели се даје скраћена шема активе збирног биланса стања за сва друштва за осигурање.

Табела 13: Актива – укупно за сва друштва за осигурање

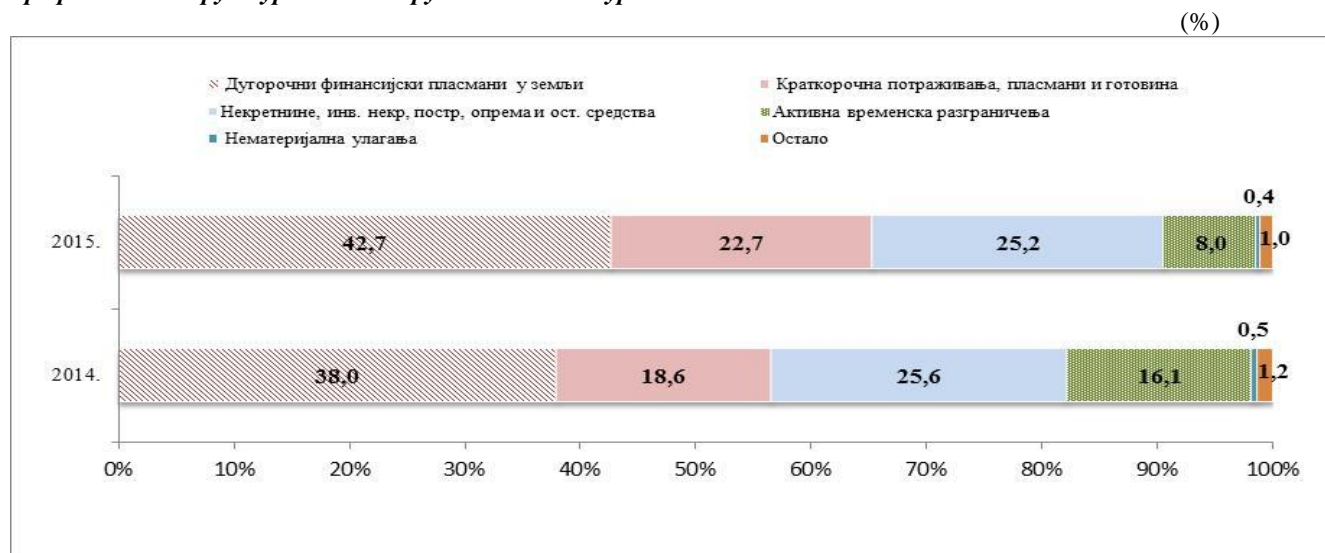
А К Т И В А	31.12.2014. година		31.12.2015. година		Индекс 2015/14
	Износ	%	Износ	%	
А. СТАЛНА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	229.056.128	65,2%	256.450.481	69,2%	112,0
I Нематеријална улагања	1.877.017	0,5%	1.581.549	0,4%	84,3
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала средства (1+2+3)	90.132.825	25,6%	93.445.331	25,2%	103,7
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	35.524.799	10,1%	34.586.046	9,3%	97,4
2. Инвестиционе некретнине	49.546.081	14,1%	54.382.209	14,7%	109,8
3. Основна средства у припреми и остала основна средства	5.061.945	1,4%	4.477.076	1,2%	88,4
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	135.666.748	38,6%	160.130.804	43,2%	118,0
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица	1.969.253	0,6%	1.899.253	0,5%	96,4
2. Дугорочни финансијски пласмани матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима, дугорочни финансијски пласмани у земљи и иностранству, финансијска средства која се држе до рока доспијећа, финансијска средства расположива за продају и остали дугорочни финансијски пласмани	133.697.495	38,0%	158.231.551	42,7%	118,4
IV Одложена пореска средства	1.379.538	0,4%	1.292.797	0,3%	93,7
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	122.473.833	34,8%	113.949.805	30,8%	93,0
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	450.341	0,1%	340.098	0,1%	75,5
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	65.351.833	18,6%	84.048.927	22,7%	128,6
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	12.763.909	3,6%	10.673.399	2,9%	83,6
2. Потраживања из специфичних послова и остала потраживања	3.682.813	1,0%	8.956.977	2,4%	243,2
3. Краткорочни финансијски пласмани	35.411.184	10,1%	42.524.349	11,5%	120,1
4. Готовина	13.493.928	3,8%	21.894.202	5,9%	162,3
5. Порез на додатну вриједност					
III Активна временска разграничења	56.658.451	16,1%	29.457.435	8,0%	52,0
IV - Одложена пореска средства	13.208	0,0%	103.345	0,0%	782,4
ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	351.529.961	100,0%	370.400.286	100,0%	105,4
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	9.423.190		6.787.697		72,0
УКУПНА АКТИВА	360.953.151		377.187.983		104,5

Извор: Биланси стања друштва за осигурање

Вриједност пословне активе и пасиве друштава за осигурање у Републици Српској са стањем на дан 31.12.2015. године износила је 370.400.286 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2014. године већа је за 5,4%.

У наредном графичком приказу представљена је структура активе за 2014. и 2015. годину.

Графикон 5: Структура активе друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

Структуру пословне активе, са стањем на дан 31.12.2015. године, чине стална имовина са учешћем од 69,2% и текућа имовина са учешћем од 30,8%, при чему је, у односу на претходну годину, повећано учешће сталне имовине са 65,2% на 69,2%, а смањено учешће текуће имовине са 34,8% на 30,8%.

Стална имовина се повећала за 12,0% усљед повећања сљедећих ставки: инвестиционе некретнине за 9,8% и дугорочни финансијски пласмани за 18,0%.

Инвестиционе некретнине су значајније повећане код три друштва за осигурање. Повећање је резултат куповине инвестиционих некретнина код два друштва за осигурање и рекласификације некретнине која је служила за обављање дјелатности у инвестициону некретнину код једног друштва за осигурање. Промјене на овој позицији код осталих друштава, у апсолутном и релативном износу, од мањег су утицаја на исказане промјене инвестиционих некретнина.

Материјално значајне промјене на позицији дугорочни финансијски пласмани односе се на повећања финансијских средстава која се држе до доспијећа за 98,6%, финансијских средстава расположивих за продају за 73,7% и осталих дугорочних финансијских пласмана за 15,6%, док су улагања у депозите код банака смањења за 15,9% у односу на претходну годину.

У оквиру сталне имовине дошло је до значајнијег смањења ставки: нематеријална улагања за 15,7%, грађевински објекти за 3,2%, основна средства у припреми и остала основна средства за 11,6%, учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица за 3,6% и одложена пореска средства за 6,3%.

Смањење вриједности позиције текућа имовина од 7,0%, резултат је смањења ове позиције код два друштва за осигурање, иако је код свих осталих друштава за осигурање ова позиција повећана. Смањење текуће имовине резултат је смањења позиције активна временска

разграничења за 48,0%, у оквиру којих су значајно смањења резервисања за штете осигурања и саосигурања, које падају на терет саосигураваача и реосигураваача, након исплате штета од поплава из 2014. године, код једног друштва за осигурање, као и због смањења краткорочних финансијски пласмана код другог друштва за осигурање.

У структури позиције текућа имовина дошло је до значајног повећања следећих ставки: потраживања из специфичних послова 3,6 пута услед остваривања права на регресе након преузимања дуга по основу датих гаранција једног друштва за осигурање у сврху обезбјеђења извршења обавеза трећих лица, готовина за 62,3% због непласираних средстава прибављених емисијом акција крајем 2015. године код једног друштва за осигурање и краткорочних финансијских пласмана за 20,1%.

На позицији ванбилансна актива, односно пасива, дошло је до смањења у односу на претходну годину за 28,0%. Дио ове позиције односи се на државну имовину (грађевинске објекте) коју користи друштво за осигурање Wiener osiguranje a.d. и отписана потраживања друштва за осигурање Триглав осигурање а.д, гдје није било значајнијих промјена. Код једног друштва за осигурање ова је позиција значајно смањена након преузимања дуга за који су дате гаранције друштва за обезбјеђење извршења обавеза трећих лица, док је код два друштва за осигурање ова позиција повећана услед евидентирања потенцијалних обавеза друштава по основу датих гаранција за обезбјеђење извршења обавеза трећих лица.

У наредном прегледу дат је упоредни приказ агрегатних позиција пасиве Биланса стања на нивоу сектора за 2014. и 2015. годину.

Табела 14: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање

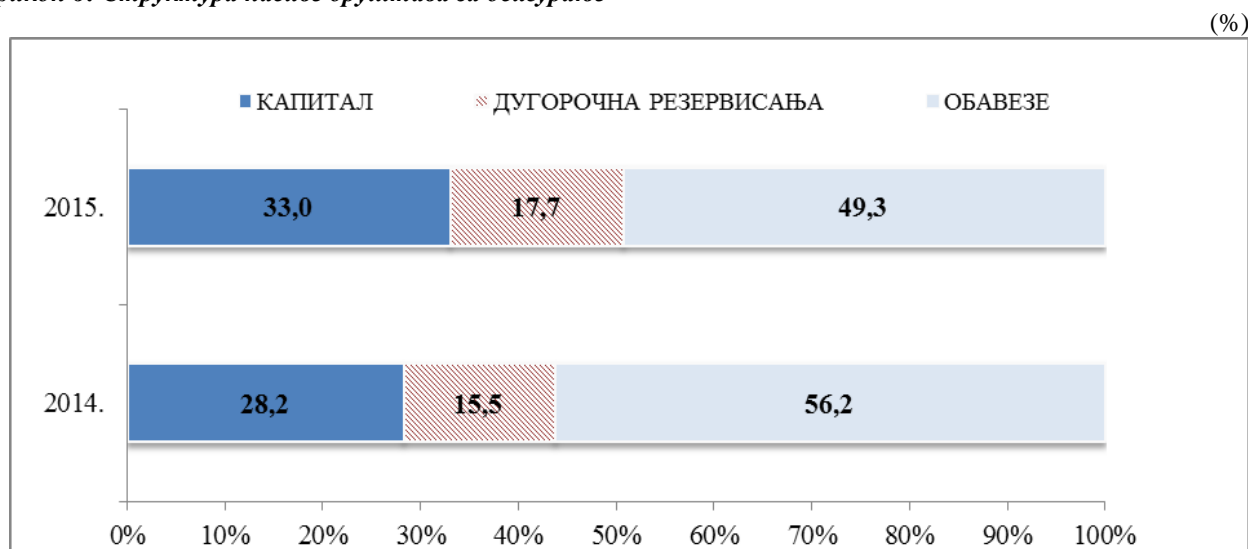
ПАСИВА	31.12.2014.		31.12.2015.		Индекс 2015/14
	Износ	%	Износ	%	
А. КАПИТАЛ	99.251.535	28,2%	122.165.587	33,0%	123,1
1. Основни капитал	93.069.192	26,5%	92.788.292	25,1%	99,7
2. Емисиона премија/емисиони губитак	252.000	0,1%	-891.682		
3. Резерве из добитка	4.747.321	1,4%	5.685.024	1,5%	119,8
4. Ревалоризационе резерве	5.154.503	1,5%	3.918.128	1,1%	76,0
5. Нереализовани добитци по основу финансијских средстава расположивих за продају	1.991.993	0,6%	4.540.976	1,2%	228,0
6. Нереализовани губитци по основу финансијских средстава расположивих за продају	1.729.894	0,5%	1.500.464	0,4%	86,7
7. Нераспоређени добитак (8+9)	22.216.076	6,3%	25.744.652	7,0%	115,9
8. Нераспоређени добитак ранијих година	4.412.314	1,3%	4.478.859	1,2%	101,5
9. Нераспоређени добитак ове године	17.803.762	5,1%	21.265.793	5,7%	119,4
10. Губитак до висине капитала (11+12)	26.449.655	7,5%	8.119.339	2,2%	30,7
11. Губитак ранијих година	3.098.308	0,9%	2.786.349	0,8%	89,9
12. Губитак текуће године	23.351.347	6,6%	5.332.990	1,4%	22,8
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	54.596.624	15,5%	65.642.237	17,7%	120,2
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	197.681.802	56,2%	182.592.462	49,3%	92,4
1. Дугорочне обавезе	630.081	0,2%	4.933.656	1,3%	783,0
2. Краткорочне обавезе и ПВР	197.051.721	56,1%	177.658.806	48,0%	90,2
2.1. Преносна премија ЖО	4.361.353	1,2%	4.834.996	1,3%	110,9
2.2. Преносна премија НЖО	74.968.176	21,3%	82.853.206	22,4%	110,5

ПАСИВА	31.12.2014.		31.12.2015.		Индекс 2015/14
	Износ	%	Износ	%	
2.3. Резервисане штете ЖО	549.291	0,2%	1.003.593	0,3%	182,7
2.4. Резервисане штете НЖО	86.354.398	24,6%	62.904.736	17,0%	72,8
2.5. Друга пасивна разграничења	6.331.923	1,8%	6.705.930	1,8%	105,9
2.6. Остале краткорочне обавезе	24.486.580	7,0%	19.356.347	5,2%	79,0
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	351.529.961	100,0%	370.400.286	100,0%	105,4
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	9.423.190		6.787.697		72,0
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	360.953.151		377.187.983		104,5

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

У наредном графичком приказу представљена је структура пасиве за 2014. и 2015. годину.

Графикон 6: Структура пасиве друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

Структуру пословне пасиве, са стањем на дан 31.12.2015. године, чине обавезе 49,3%, капитал 33,0% и дугорочна резервисања 17,7%. У односу на претходну годину капитал је повећан за 23,1%, а дугорочна резервисања за 20,2%.

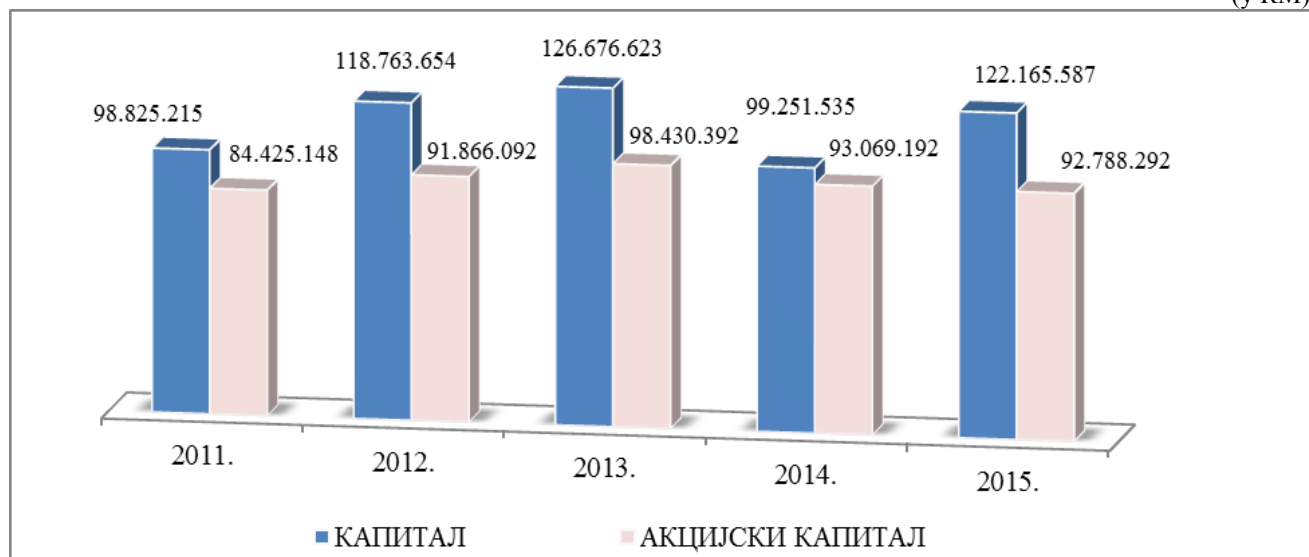
Материјално значајне ставке у структури капитала су основни капитал 25,1%, нераспоређени добитак 7% и губитак до висине капитала 2,2%. Основни капитал незнатно је смањен, нераспоређени добитак порастао је за 15,9%, а губитак до висине капитала смањен је за 69,3%.

Што се тиче осталих ставки капитала, највећи релативни пораст остварен је код резерви из добитка, те код нереализованих добитака по основу финансијских средстава расположивих за продају као резултат повећања вриједности обвезница. На позицији емисиона премија/емисиони губитак код два друштва за осигурање су евидентиране промјене. Код једног друштва за осигурање емитоване акције су продате по цијени вишој од номиналне, те је остварена емисиона премија, док је код другог друштва за осигурање била обрнута ситуација те је остварен емисиони губитак. Код осталих позиција капитала промјене су биле од мањег значаја.

У наставку се даје преглед кретања капитала за период 2011 - 2015. године:

Графикон 7: Капитал друштава за осигурање

(у КМ)

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

На позицији дугорочна резервисања забиљежен је пораст од 20,2%, у односу на претходну годину. У оквиру ове позиције дошло је до повећања материјално значајних ставки и то математичке резерве за 20,3% и резервисања за учешће у добитку за 11,3%.

Укупне обавезе, у односу на прошлу годину, смањене су за 7,6%, а њихову структуру чине краткорочне обавезе са учешћем од 97,3% и дугорочне обавезе са учешћем од 2,7%.

Дугорочне обавезе порасле су за 7,9 пута, готово у цјелости као резултат преузетог дуга трећих лица, а за које је једно друштво за осигурање већ раније било гарант.

Краткорочне обавезе су смањене за 9,8%, а 89,3% тих обавеза односи се пасивна временска разграничења. У оквиру позиције пасивна временска разграничења повећане су ставке преносне премије код животних и неживотних, као и резервисања за штете животних осигурања, док је на позицији резервисања за штете неживотних осигурања дошло до смањења од 27,3%. Смањење ове позиције евидентирано је код два друштва за осигурање. Код једног друштва смањење је настало усљед смањеног обима пословања, док су код другог друштва за осигурање исплаћене штете настале као последица катастрофалних поплава из маја 2014. године, а које су биле резервисане претходне године.

3.2. Биланс успјеха

У наредној табели дат је упоредни преглед ставки Биланса успјеха за сва друштва за осигурање за 2014. и 2015. годину.

Табела 15: Биланс успјеха – укупно за сва друштва за осигурање

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	31.12.2014.	%	31.12.2015.	%	Индекс 2015/14
	Износ		Износ		
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	227.733.245	92,9%	215.543.653	92,8%	94,6
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	15.262.928		18.343.265		120,2

ПОЗИЦИЈА	31.12.2014.	%	31.12.2015.	%	Индекс 2015/14
	Износ		Износ		
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	134.089.032		144.980.108		108,1
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	26.103.956		34.112.767		130,7
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	42.468.605		6.431.110		15,1
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	283.425		381.610		134,6
6. Други пословни приходи	9.525.299		11.294.793		118,6
II - Пословни расходи (1+2)	217.242.311	87,3%	200.951.128	94,0%	92,5
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	148.696.435		127.259.819		85,6
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	12.240.738		13.074.054		106,8
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	5.057.845		7.469.578		147,7
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	131.397.852		106.716.187		81,2
2. Трошкови спровођења осигурања	68.545.876		73.691.309		107,5
III - Пословни добитак/губитак (I-II)	10.490.933		14.592.525		139,1
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	9.863.842	4,0%	9.682.522	4,2%	98,2
II - Финансијски расходи	690.714	0,3%	861.198	0,4%	124,7
III - Финансијски добитак/губитак (I-II)	9.173.128		8.821.324		96,2
АБ - Добитак/губитак редовне активности (АИИ+БИИ)	19.664.061		23.413.849		119,1
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	4.098.316	1,7%	4.843.470	2,1%	118,2
II - Остали расходи	23.933.666	9,6%	10.056.987	4,7%	42,0
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (I-II)	-19.835.351		-5.213.516		26,3
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	1.602.783	0,7%	981.425	0,4%	61,2
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	6.226.386	2,5%	722.827	0,3%	11,6
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (I-II)	-4.623.603		258.598		
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	61.473	0,0%	14.287	0,0%	23,2
Д I- РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	71.650		80.118	0,0%	111,8
Ђ. ДОБИТАК /ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (АБ+ВИИ+ ГИИ+Д-Д1)	-4.805.069		18.393.099		

ПОЗИЦИЈА	31.12.2014.	%	31.12.2015.	%	Индекс 2015/14
	Износ		Износ		
Е. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ -Порески расходи периода	2.173.729		2.440.781		112,3
Ж. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	1.339.630	0,5%		0,0%	
Ж I- ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА			82.957		
З. НЕТО ДОБИТАК /НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Ђ-Е+Ж-ЖI)=(З 1-З 2)	-5.639.168		15.869.361		
1. Нето добитак текуће године	17.771.237		21.316.384		119,9
2. Нето губитак текуће године	23.410.405		5.447.023		23,3
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добити утврђени директно у капиталу	346.462	0,1%	1.140.955	0,5%	329,3
II - Губити утврђени директно у капиталу	783.273	0,3%	963.655	0,5%	123,0
III - Порез на добитак који се односи на остале добитке и губитке	35.995		16.064	0,0%	44,6
Ј. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+III-III+III)	-6.039.985		16.062.725		
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (AI+BI+VI+ГI+Д+Ж+II)	245.045.750	100,0%	232.206.312	100,0%	94,8
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (AII+BI+VPI+ГII+ДI+III+III+ЖI)	248.912.006	100,0%	213.702.806	100,0%	85,9
Љ.УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	-3.866.256		18.503.506		
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ (Е)	2.173.729		2.440.781		112,3
Н. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)=Ј	-6.039.985		16.062.725		

Извори: финансијски извјештаји друштава

Укупни приходи, укључујући и добитке утврђене директно у капиталу у 2015. години су износили 232.206.312 КМ и мањи су у односу на претходну годину за 5,2%.

Пословни приход друштава за осигурање у 2015. години чине 92,8% укупних прихода и износе 215.543.653 КМ и мањи су за 5,4% у односу на претходну годину. У оквиру пословних прихода дошло је до повећања свих ставки, осим ставке приходи од укидања и смањења резервисања неживотна осигурања која је смањена 6,6 пута. Смањење ставке приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања, везано је за смањење резервисања за штете од поплава из маја 2014. године које су биле исказане код једног друштва за осигурање, будући да су штете исплаћене у току 2014. и 2015. године.

У структури укупних прихода, финансијски приходи учествују са 4,2%, остали приходи 2,1%, док је проценат учешћа прихода од усклађивања вриједности имовине, прихода по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година, те добитака утврђених директно у капиталу у укупним приходима мањи од 1%. Финансијски приходи су смањени за 1,8%, док су остали приходи повећани за 18,2%.

Приходи од усклађивања вриједности имовине су смањени за 38,8% и то по основу смањења ове позиције код једног друштва за осигурање, чији су остварени приходи прошле године на овој позицији имали учешће од 77,3%, док у текућој години није било ове врсте прихода. На истој позицији код другог друштва за осигурање евидентирано је повећање за 121,1%, у односу на претходну годину.

Приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година су смањени, али њихов износ и учешће у укупним приходима није материјално значајно, док су добици утврђени директно у капиталу већи 3,3 пута, при чему је код два друштва за осигурање дошло до повећања ове позиције, док је код једног друштва за осигурање ова позиција смањена.

Укупни расходи, укључујући и губитке утврђене директно у капиталу у 2015. години су износили 213.702.806 КМ и мањи су за 14,1% у односу на претходну годину.

Пословни расходи у 2015. години чине 94,0% укупних расхода и износе 200.951.128 КМ и мањи су за 7,5% у односу на претходну годину. У оквиру пословних расхода, функционални расходи чине 63,3%, а смањени су за 14,4%. У оквиру функционалних расхода на позицији накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања, која чини 83,9% функционалних расхода, дошло је до смањења од 18,8% у односу на претходну годину, а што је највећим дијелом последица смањења исплаћених штета по основу поплава, јер је већи дио тих штета исплаћен претходне године.

Трошкови спровођења осигурања су повећани за 7,5%, а што је у корелацији са растом премије на нивоу сектора. Позиција трошкови материјала, енергије, услуга и нематеријални трошкови учествују у трошковима спровођења осигурања са 56,8% и порасли су за 12,4%.

У структури укупних расхода, финансијски расходи учествују са 0,4%, расходи од усклађивања вриједности имовине са 0,3% и губици утврђени директно у капиталу са 0,5%. Због малог учешћа у укупним расходима, исти нису имали материјално значајан утицај на финансијски резултат у 2015. години, без обзира на њихову релативну промјену.

Остали расходи у укупним расходима учествују са 4,7% и смањени су за 58,0% у односу на претходну годину. У оквиру ове позиције смањење је исказано код ставки исправка потраживања, укључујући потраживања за премију и регресна потраживања. Код једног друштва за осигурање, које је у овој позицији претходне године имало учешће са 63,5%, дошло је до смањења за 3,5 пута, док је код другог друштва са учешћем од 15% у претходној години дошло до смањења за 1,6 пута.

Пословни добитак на нивоу сектора остварило је осам друштава у износу од 14.592.525 КМ и већи је за 39,1% у односу на претходну годину, а добитак из редовне активности (када се укључе финансијски приходи и расходи) остварило је десет друштава у износу од 23.413.849 КМ и већи је за 19,1%. Пословни губитак остварила су четири друштва за осигурање, а губитак редовне активности два друштва за осигурање.

Нето резултат периода, на нивоу сектора, је добитак у износу од 15.869.361 КМ. Десет друштава за осигурање је остварило нето добитак у износу од 21.316.384 КМ, док су два друштва за осигурање остварила нето губитак у износу од 5.447.023 КМ.

Укупан нето резултат на нивоу сектора, добијен као разлика укупних прихода, добитака утврђених директно у капиталу и одложених пореских прихода, са једне стране, и укупних расхода и губитака утврђених директно у капиталу и текућег и одложеног пореза на добит са друге стране, је добитак у износу од 16.062.725 КМ.

Након поступка независне ревизије и по налогу Агенције (потврђеном правоснажном судском пресудом), дошло је до корекције појединих билансних позиција у финансијским извјештајима претходне године. Управо због наведеног, одређени подаци за 2014. годину исказани у овом извјештају, разликују се од података за исту годину у Извјештају о стању у сектору осигурања за период 01.01 до 31.12.2014. године. Корекције су извршене у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке. Пословна актива и пасива за 2014. годину по основу наложених корекција је мања за 2.013.750 КМ, а укупан нето резултат у обрачунском периоду је повећан за 1.648.000 КМ. Код два друштва за осигурање корекције су извршене по налогу независног ревизора, док су код једног друштва за осигурање корекције извршене на основу правоснажне судске пресуде везане за рјешење Агенције.

3.3. Консолидовани финансијски извјештаји

Од укупно 12 друштава за осигурање, четири друштва за осигурање врше директну или индиректну контролу над једним или више правних лица или остварују значајан утицај над другим правним лицима, те су у складу са чланом 19. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске, обавезни да састављају консолидоване финансијске извјештаје повезаних правних лица који чине једну економску цјелину.

У складу са претходно наведеним, друштва за осигурање су саставила и доставила Агенцији ревидиране консолидоване финансијске извјештаје. Једно друштво за осигурање је исказало добитак у износу од 4.127.083 КМ, а три друштва за осигурање су исказала губитак у укупном износу од 5.539.056 КМ. Укупан нето резултат текућег периода за ова друштва за осигурање исказан у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима је негативан и износи 1.411.973 КМ.

Губитак исказан у појединачним ревидираним финансијским извјештајима ових друштава за осигурање износи 1.288.967 КМ и мањи је за 123.006 КМ од губитка исказаног у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима.

4. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ

4.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала

Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обавезна су да континуирано одржавају висину капитала, која је адекватна обиму и врстама послова осигурања које обављају, односно ризцима којима су изложена у обављању послова осигурања.

Адекватност капитала друштва за осигурање мјери се у смислу испуњавања прописаних услова, односно расположиви капитал друштва за осигурање мора бити најмање једнак маргини солвентности, при чему не смије бити мањи од износа минималног гарантног фонда прописаног законом, док базични капитал мора бити најмање једнак износу 1/3 маргине солвентности или минимално прописаном износу гарантног фонда¹¹. Композитна друштва за осигурање морају одвојено исказивати испуњавање захтјева адекватности капитала за групу животних и неживотних осигурања.

Табела 16: Испуњавање захтјева адекватности капитала

(у КМ)

Р. Б.	Опис	31.12.2014		31.12.2015	
		Неживотна осигурања	Животна осигурања	Неживотна осигурања	Животна осигурања
1.	Базични капитал	65.056.077	12.563.215	64.437.685	17.738.898
2.	Гарантни фонд	51.000.000	9.000.000	46.000.000	11.000.000
3.	Више/мање базичног капитала (1-2)	14.056.077	3.563.215	18.437.685	6.738.898
4.	Расположиви капитал	45.945.614	12.563.215	57.305.208	15.118.005
5.	Маргина солвентности	24.865.457	2.473.769	19.371.913	6.827.109
6.	Више/мање расположивог капитала (4-5) или (4-2) у зависности шта је веће (2 или 5)	-5.054.386	3.563.215	11.305.208	4.118.005

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Базични капитал друштава за осигурање, са стањем на дан 31.12.2015. године, посматрано укупно за животна и неживотна осигурања, износио је 82.176.583 КМ и већи је од гарантног фонда за 25.176.583 КМ или 44,2%. На нивоу сектора укупни базични капитал за неживотна осигурања већи је од гарантног фонда прописаног законом за 40,1%, а код животних осигурања 61,3%.

Расположиви капитал¹² друштава за осигурање, посматрано укупно за животна и неживотна осигурања, утврђен у сврху исказивања испуњавања захтјева адекватности капитала, износио

¹¹ Као мјеродаван износ приликом утврђивања довољности базичног капитала узима се виши износ од 1/3 маргине солвентности или минимално прописан износ гарантног фонда (оснивачки капитал), који је утврђен Законом о друштвима за осигурање.

¹² Потребно је нагласити да се износ капитала, утврђен у сврху испуњавања захтјева адекватности капитала, разликује од износа капитала исказаног у билансу стања.

је 72.423.213 КМ, са стањем на дан 31.12.2015. године, и већи је у односу на претходну годину за 23,8%. На нивоу сектора исказан је вишак расположивог капитала у односу на минимални гарантни фонд у износу од 15.423.213 КМ (или 27,1%), од чега 11.305.208 КМ у неживотном осигурању (или 24,6%), односно 4.118.005 КМ вишка у животном осигурању (или 37,4%).

Иако је на нивоу сектора осигурања Републике Српске обезбијеђено испуњавање захтјева адекватности капитала, једно друштво за осигурање код неживотног осигурања је исказало мањак расположивог и базичног капитала у односу на минимални гарантни фонд.

Поред испуњавања прописаних захтјева адекватности капитала, друштва за осигурање имају обавезу да износ у висини од најмање 50% минимално потребног гарантног фонда, држе у намјенски ороченом депозиту или хартијама од вриједности, чији је емитент или гарант Босна и Херцеговина, Република Српска или Централна банка БиХ. Сва друштва за осигурање испуњавају овај захтјев, односно посједују захтијevano покриће у наведеним средствима, која служе искључиво у сврху заштите осигураника и очувања солвентности друштва за осигурање и у друге сврхе се не могу користити.

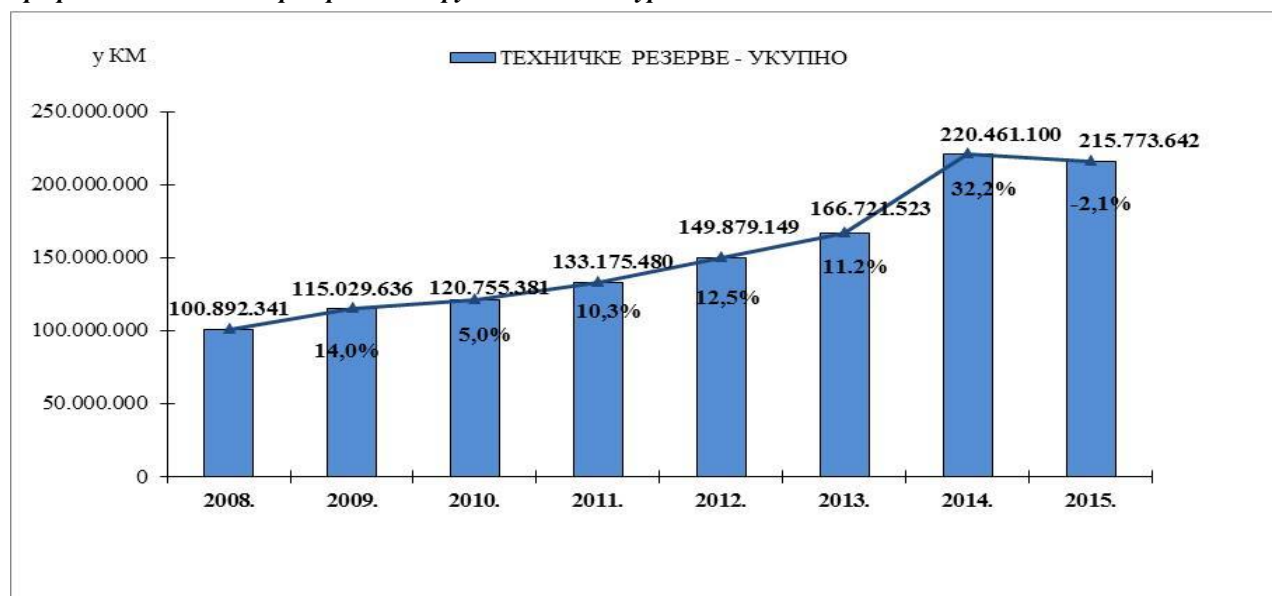
4.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе

4.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве

Актуарски заснован обрачун техничких резерви, основни је предуслов за одржавање солвентности друштава за осигурање, чиме се доприноси бољој заштити интереса осигураника и корисника осигурања, као и јачању повјерења у сектор осигурања. Правила обрачуна техничких резерви прописана су подзаконским актима Агенције, а њихова адекватна примјена предмет је контроле, како овлашћених актуара, тако и Агенције, кроз обавезне извјештаје које друштва за осигурање достављају периодично и кроз непосредне контроле.

У наредном графикону илуструје се преглед обрачунатих техничких резерви на нивоу сектора у периоду 2008-2015. година.

Графикон 8: Техничке резерве свих друштава за осигурање

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

На дан 31.12.2015. године, укупно обрачунате техничке резерве на нивоу сектора мање су за 2,1% у односу претходну годину, а што је резултат смањења обрачунатих техничких резерви код три друштва за осигурање. Код једног друштва смањење је настало услед смањеног обима пословања и посљедичног пада преносне премије, код другог резултат смањења резерви за штете услед исплате штета насталих по основу закључених уговора о осигурању који су покривали ризик поплаве, док код трећег друштва за осигурање није материјално значајно.

С обзиром да се примјењују различити услови и ограничења улагања код животног и неживотног осигурања у наставку се даје одвојена анализа улагања средстава за покриће техничких резерви.

Ради одржавања финансијске способности извршавања обавеза по основу исплате штете и накнада из уговора о осигурању, друштво за осигурање је дужно да средства за покриће техничких резерви улаже у дозвољене облике средстава, а зависно од врста осигурања које обавља, уз примјену принципа сигурности, профитабилности те водећи рачуна о дисперзији улагања.

4.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање

Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања, у периоду 2008-2015. године, приказане су у наредном графикану.

Графикон 9: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

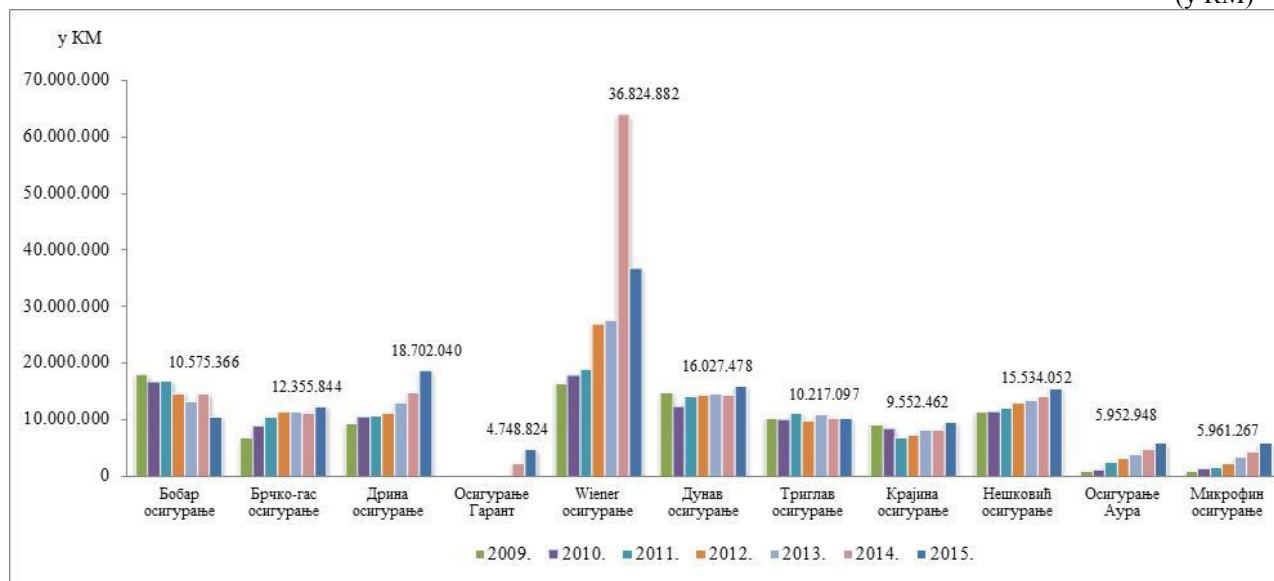
Упоредо са растом премије, техничке резерве неживотних осигурања у периоду 2008-2015. година повећане су за 64,8%.

Разлог смањења обрачунатих техничких резерви од 10,5%, са стањем на дан 31.12.2015. године, у односу на претходну годину, резултат је исплате штета насталих као посљедица катастрофалних поплава из маја 2014. године, јер исте више нису резервисане, односно не налазе се у саставу обрачунатих техничких резерви.

У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве неживотних осигурања појединачно, по друштвима за осигурање.

Графикон 10: Преглед обрачунатих техничких резерви неж. осигурања по друштвима

(у КМ)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Из графикона се види да је, са стањем на дан 31.12.2015. године, у односу на исти период претходне године, код три друштва за осигурање дошло до смањења износа обрачунатих техничких резерви, од којих је код једног друштва за осигурање у значајнијем износу, а што је претходно објашњено.

У наредном графикону приказана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.

Графикон 11: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања, континуирано, најзначајније учешће имају орочени депозити и некретнине. У извјештајном периоду значајно је смањено учешће резерви за штете које падају на терет реосигуравача, што је већ објашњено. Улагање у хартије од вриједности, првенствено државне обвезнице, биљеже континуиран раст, и 2015. године достижу учешће од око 18% улагања за покриће техничких резерви. Везано за улагање у некретнине, континуирано је присутан ризик реалности процјене њихове вриједности.

Три друштва за осигурање, са стањем на дан 31.12.2015. године, нису имала у потпуности покривене техничке резерве дозвољеним облицима улагања, поред осталог и због ризика пренесених из банкарског сектора, а који се односе на претходни извјештајни период. Треба истаћи да је крајем 2015. године једно друштво за осигурање обезбиједило средства за покриће техничких резерви (емисијом акција), али да до краја извјештајног периода није извршило улагања средстава у дозвољене облике, у складу са правилником.

4.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање

Техничке резерве животног осигурања карактерише динамичан раст узрокован растом премије животних осигурања и сазријевањем портфеља, па су у посматраном периоду (2008-2015. година) повећане чак 5,8 пута.

Графикон 12: Техничке резерве животног осигурања

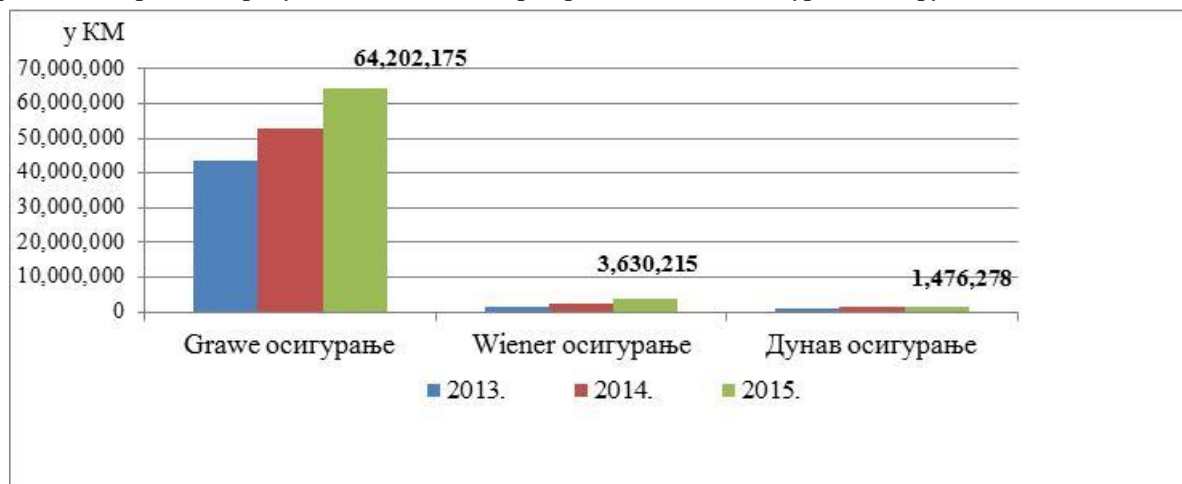
(у КМ)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве животних осигурања, појединачно по друштвима за осигурање.

Графикон 13: Преглед обрачунатих техничких резерви животног осигурања по друштвима

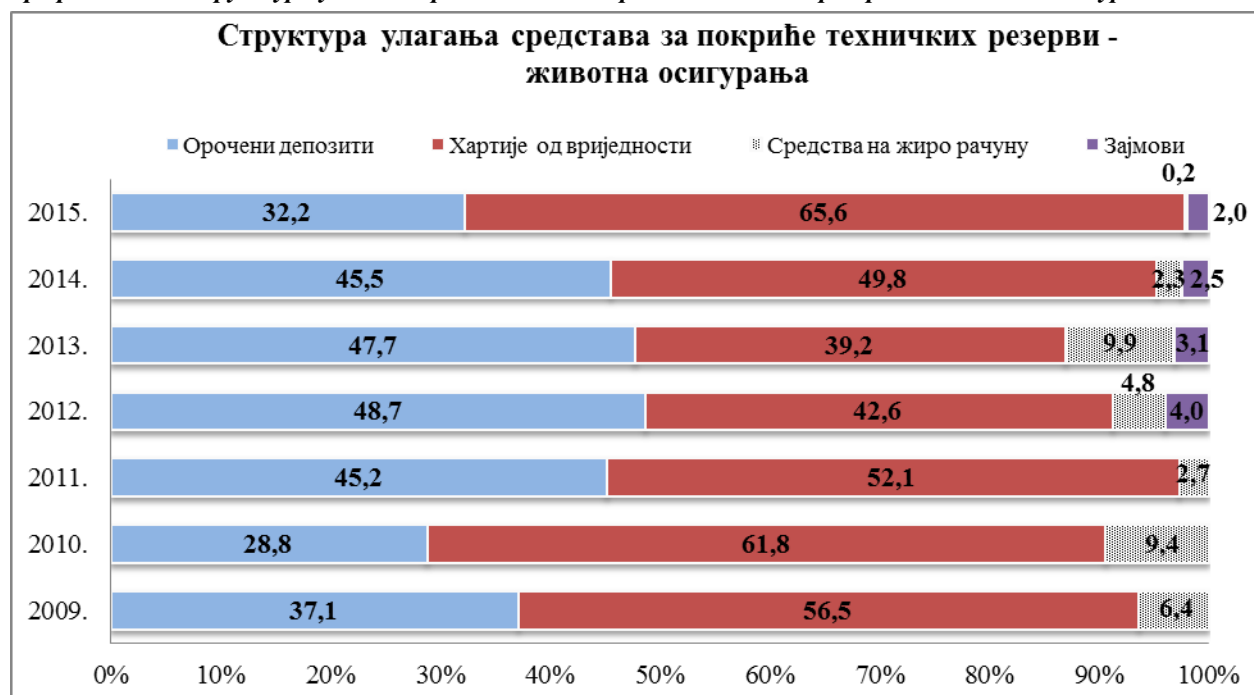

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Разлика у износу обрачунатих техничких резерви животног осигурања између појединачних друштава осигурање је сразмјерна учешћу ових друштава у укупној премији животног осигурања.

Наредни графикон приказује структуру улагања средстава за покриће техничких резерви животног осигурања.

Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви животног осигурања

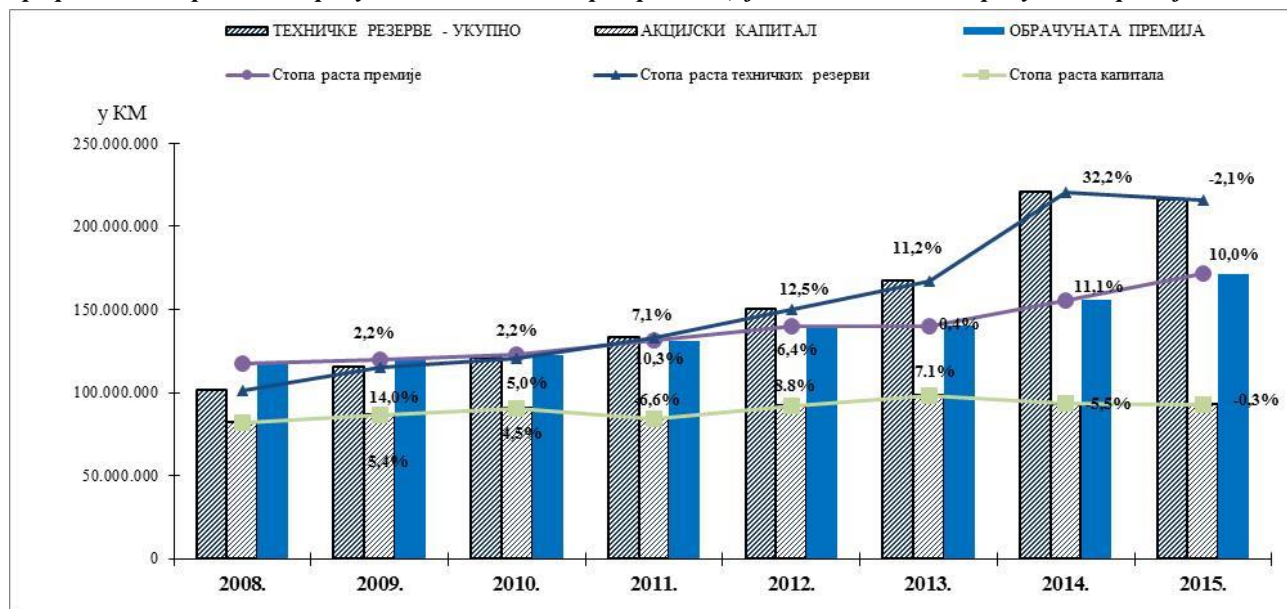
Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви животног осигурања најзначајније учешће имају хартије од вриједности домаћих емитената и орочени депозити. У оквиру хартија од вриједности доминирају државне и муниципалне обвезнице. У посматраном периоду дошло је до повећања учешћа улагања у хартије од вриједности на терет новчаних средстава (како кроз депозите, тако и кроз средства на рачуну). Код свих друштава која се баве животним осигурањима обезбијеђена је квантитативна и квалитативна усклађеност са прописаним захтјевима покрића техничких резерви животног осигурања.

4.3. Компаративни преглед кључних показатеља

Значајан показатељ резултата регулаторних и надзорних активности, предузетих у циљу стабилизације и уређивања тржишта осигурања, је поређење промјена обрачунатих техничких резерви, обрачунате премије и акцијског капитала.

Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Подаци из претходног графикона показују наставак раста премије, као и благи пад обрачунатих техничких резерви и акцијског капитала, што је већ образложено у ранијим поглављима.

Са стањем на дан 31.12.2015. године, на нивоу сектора, износ обрачунатих техничких резерви је већи од обрачунате премије за 25,9%.

4.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштета из осигурања од одговорности и других накнада из уговорених осигурања (у даљем тексту: обавезе из осигурања).

У 2015. години друштва са сједиштем у Републици Српској, осигураницима и корисницима осигурања исплатила су укупно 80.580.214 КМ, што у односу на 2014. годину, када је сума исплаћених обавеза из осигурања износила 73.273.441 КМ, представља повећање за 7.306.773 КМ или 9,9%. Међутим, потребно је напоменути да су укупно исплаћени одштетни захтјеви у 2014. и 2015. години били значајно виши од уобичајених, усљед високих катастрофалних штета проузрокованих поплавама из маја 2014. године, а што је приказано у наредној табели код врсте осигурања осталих штета на имовини.

Табела 17: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врста осигурања

(у КМ)

ВРСТЕ ОСИГУРАЊА	2013.	2014.	2015.
Осигурање незгоде	4.564.343	4.794.720	4.836.704
Здравствено осигурање	428.340	472.304	620.852
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	7.116.013	7.955.121	7.517.179
Осигурање пловила	49.416		
Осигурање робе у превозу	31.374	28.950	85.902
Осигурање имовине од пожара и природних сила	1.145.765	3.531.593	3.838.790
Осигурање осталих штета на имовини	1.771.120	24.922.503	28.610.307
Осигурање од одговорности за моторна возила	29.031.145	27.228.604	28.410.905
Осигурање од опште грађанске одговорности	52.880	74.882	95.351
Осигурање кредита			645
Осигурање помоћи	428	1.780	3.220
Осигурање од различитих финансијских губитака			269.899
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	44.190.824	69.010.458	74.289.753
Животно осигурање	2.044.657	3.639.197	5.577.216
Ренте			
Додатна осигурања уз осигурање живота	473.057	623.786	713.246
Друге врсте животних осигурања			
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	2.517.714	4.262.983	6.290.461
УКУПНО	46.708.538	73.273.441	80.580.214

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 16: Исплаћене обавезе из осигурања (животна и неживотна осигурања)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У наредној табели приказани су показатељи ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за животна и неживотна осигурања.

Табела 18: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања

Опис	2013.	2014.	2015.
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у неживотним осигурањима (у %)	79,1	80,5	81,4
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у животним осигурањима (у %)	90,9	91,6	90,0
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у неживотним осигурањима (у %)	98,1	98,7	98,1
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у животним осигурањима (у %)	100	99,8	99,9

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања представља однос броја укупно ријешених и укупно евидентираних захтјева. Стопа исплате обавеза из осигурања представља однос броја укупно исплаћених и укупно ријешених одштетних захтјева. У посматраном периоду није дошло до значајних осцилација у вриједности ових показатеља.

Стопе ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила, по друштвима за осигурање дате су у наредној табели.

Табела 19: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила

Р.Б.	Друштво за осигурање	Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања (%)	Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања (%)
1.	Бобар осигурање А.Д.	76,6%	96,4%
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	74,3%	100,0%
3.	Дрина осигурање А.Д.	81,1%	100,0%
4.	Wiener осигурање А.Д.	73,3%	94,8%
5.	Дунав осигурање А.Д.	68,3%	100,0%
6.	Крајина осигурање А.Д.	69,1%	98,5%
7.	Микрофин осигурање А.Д.	94,4%	100,0%
8.	Нешковић осигурање А.Д.	78,7%	100,0%
9.	Осигурање Аура А.Д.	86,5%	100,0%
10.	Триглав осигурање А.Д.	79,8%	97,8%
11.	Осигурање Гарант Д.Д.	82,1%	98,6%
	УКУПНО	76,9%	98,7%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Потребно је напоменути да стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања, зависи и од објективних фактора на које друштво за осигурање није у могућности да утиче (нпр. старости портфеља друштва за осигурање, начина евидентирања одштетних захтјева, броја одштетних захтјева у судском спору и захтјева са непотпуном документацијом и сл), те као мјеродаван показатељ потребно је посматрати заједно са осталим показатељима.

4.5. Технички резултат

Технички резултат, приказан у Табели број 20. утврђен је као разлика мјеродавних премија у самопридражају и мјеродавних штета у самопридржају, узимајући у обзир промјене код осталих техничких резерви, а код животних осигурања и резултат остварен улагањем средстава.

Табела 20: Технички резултат друштава за осигурање

Р.Б.	Врсте осигурања	Технички резултат		
		2013.	2014.	2015.
1.	Осигурање незгоде	2.393.955	3.122.839	4.017.418
2.	Здравствено осигурање	295.731	588.158	325.558
3.	Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	2.338.000	1.383.615	2.356.806
4.	Осигурање возила која се крећу по шинама	-1.293	0	0
5.	Осигурање ваздухоплова	4.614	2.871	-45.651
6.	Осигурање пловила	31.142	22.909	4.462
7.	Осигурање робе у превозу	474.536	486.656	481.253
8.	Осигурање имовине од пожара и природних сила	2.648.326	976.994	4.315.999
9.	Осигурање осталих штета на имовини	2.161.615	1.304.718	3.574.427
10.	Осигурање од одговорности за моторна возила	58.119.801	66.073.653	63.874.752
11.	Осигурање од грађанске одговорности за ваздухоплове	12.881	6.353	5.748
12.	Осигурање од опште одговорности за бродове	5.214	5.068	2.509
13.	Осигурање од опште грађанске одговорности	561.201	670.548	494.838
14.	Осигурање кредита	3.351	5.530	21.344
15.	Осигурање гаранција	0	41	1.674
16.	Осигурање од различитих финансијских губитака	32.286	63.072	241.909
17.	Осигурање трошкова правне заштите	0	0	0
18.	Осигурање помоћи	738	1.661	377.444
	НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	69.082.099	74.714.688	80.050.493
19.	ЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ	4.068.307	4.978.082	5.927.538
	УКУПНО	73.150.407	79.692.770	85.978.031

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

На нивоу сектора осигурања Републике Српске у посматраном периоду остварен је позитиван технички резултат. Посматрано појединачно, у 2015. години остварен је позитиван технички резултат у свим врстама осигурања, са изузетком осигурања ваздухоплова, гдје је остварен негативан технички резултат. Напријед наведени подаци указују да је укупна премија била довољна за измирење обавеза према осигураницима, корисницима осигурања и трећим оштећеним лицима, уз напомену да негативан технички резултат код осигурања ваздухоплова нема материјални значај.

4.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

Рацио штета представља однос мјеродавних штета и мјеродавне премије, док рацио трошкова представља учешће трошкова спровођења осигурања у обрачунатој премији. Комбиновани рацио показује резултат пословања прије укључивања резултата од улагања, а рачуна се као збир рация трошкова и рация штета.

У наредном табеларном прегледу дати су рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио за неживотна осигурања за сектор осигурања у цјелини у 2013, 2014. и 2015. години:

Табела 21: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

О П И С	2013.	2014.	2015.
Рацио штета (%)	38,2	78,4	34,3
Рацио трошкова (%)	42,1	42,1	41,8
Комбиновани рацио (%)	80,3	120,5	76,1

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Уколико је комбиновани рацио мањи од 100, разлика између 100 и комбинованог рация представља позитиван резултат из послова осигурања, а уколико је комбиновани рацио већи од 100, та разлика представља негативан резултат из послова осигурања.

Рацио штета је значајно мањи у односу на претходну годину, јер су штете од поплава теретиле расходе за штете у 2014. години, док је рацио трошкова остао на приближно истом нивоу.

Са стањем на дан 31.12.2015. године комбиновани рацио је испод 100, што значи да је остварен позитиван резултат из послова осигурања.

4.7. Показатељи рентабилности

У наредном табеларном прегледу приказана је рентабилност имовине и рентабилност властитих средстава на нивоу сектора осигурања Републике Српске у периоду од 2013. до 2015. године:

Табела 22: Показатељи рентабилности

О П И С	2013.	2014. ¹³	2015.
Поврат на активу (ROA %)	4,2	-1,6	4,3
Поврат на укупни капитал (ROE %)	10,6	-5,0	14,3

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Показатељ рентабилности имовине (ROA) рачуна се као однос нето резултата обрачунског периода и просјечне активе, а представља мјеру приноса на укупну активу. На нивоу сектора осигурања остварен је принос на активу од 4,3% .

Показатељ рентабилности капитала (ROE) представља однос између нето резултата обрачунског периода и просјечног капитала, а показује колики је поврат на уложени властити капитал. На нивоу сектора, укупна рентабилност капитала, у 2015. години, износила је 14,3%.

¹³ Подаци за 2014. годину се разликују од података приказаних у Извјештају о стању у сектору за период 01.01. до 31.12.2014. године, због извршених корекција финансијских извјештаја, што је детаљније образложено у поглављу 3. Билансна структура

4.8.Остали показатељи пословања

У наредном табеларном прегледу дати су остали показатељи пословања сектора осигурања Републике Српске за период од 2013. до 2015. године.

Табела 23: Остали показатељи пословања

О П И С	2013.	2014. ¹⁴	2015.
Премија по запосленом (у КМ)	119.624	126.218	119.807
Укупан приход по запосленом (у КМ)	150.391	198.578	162.382
Добит по запосленом (у КМ)	11.074	-4.570	11.097
Добит/Укупан приход (%)	7,4	-2,3	6,8
Рацио солвентности (%)	102,7	72,8	81,5
Општа ликвидност (%)	5,0	5,0	5,9

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Премија по запосленом на нивоу сектора осигурања у 2015. години је мања у односу на претходни период, јер је број запослених растао брже од премије.

Укупан приход по запосленом је мањи из разлога што је смањен и укупан приход у 2015. години у односу на претходну годину. Смањење прихода је детаљније образложено у тачки 3.2. Биланс успјеха овог извјештаја.

Како је на нивоу сектора исказан позитиван нето резултат, тако је и добит по запосленом већа у односу на претходну годину, када је био негативан нето резултат на нивоу сектора.

¹⁴ Подаци за 2014. годину се разликују од података приказаних у Извјештају о стању у сектору за период 01.01. до 31.12.2014. године, због извршених корекција финансијских извјештаја, што је детаљније образложено у поглављу 3. Билансна структура